

Gendernieuws uit Europa

2023/2

Inhoud

Richtlijn over transparante beloning	<u>3</u>
Oprichting van een sociaal klimaatfonds	<u>4</u>
Besluiten van de Raad over de rol en ondersteuning van het middenveld	<u>5</u>
Akkoord van de Raad over de ontwerprichtlijn geweld	<u>5</u>
Twee voorstellen van de Commissie over digitale vaardigheden	<u>7</u>
De welvaartstaat en sociale bescherming in de toekomst	<u>9</u>
Verslag van de Commissie over gendergelijkheid (2023)	<u>10</u>
Resolutie van het Parlement over gender en digitalisering	<u>11</u>
Interessante publicaties	<u>12</u>
Women in politics in the EU: State of play	
The impact of the use of social media on women and girls	
Achieving the UN Agenda 2030	
Gender aspects of energy poverty	
Effective structures for gender equality and gender mainstreaming	
Improving the legal responses to counter femicide	
Climate change as a threat to health and well-being in Europe	
Economic and social inequalities in Europe in the aftermath of the COVID-19 pandemic	

Richtlijn over transparante beloning

De genderloonkloof bestrijden is een prioriteit van de Europese [strategie voor gendergelijkheid \(2020-2025\)](#). In dit verband presenteerde de Europese Commissie begin maart 2021 een ontwerp voor een richtlijn ¹ over transparante verloning. Na onderhandelingen op niveau van het Europees Parlement en de Raad, ² werd de [richtlijn](#) ³ op 6 juni 2023 van kracht.

De richtlijn introduceert Europese normen i.v.m. de transparantie van salarissen en extra vergoedingen. Ze voorziet maatregelen om werknemers toe te laten hun recht op gelijke beloning voor gelijk en gelijkwaardig werk beter af te dwingen, rapportage- en evaluatieplicht voor werkgevers en de opdracht voor Lidstaten om de rechtsmiddelen voor handhaving en de toegang tot justitie te verbeteren.

In de richtlijn worden sleutelbegrippen zoals beloning, genderloonkloof, gelijkwaardige arbeid en discriminatie gedefinieerd. Ze geeft aan wat onder 'categorie van werknemers' moet worden verstaan en welke elementen als bewijs van gelijke of gelijkwaardige arbeid gelden. Alle werknemers (met of zonder arbeidsovereenkomst) krijgen, ongeacht de grootte van het bedrijf, het recht om schriftelijk informatie op te vragen over hun individuele salarisniveau en over het gemiddelde naar sekse uitgesplitste salarisniveau van werknemers die hetzelfde werk of werk van gelijke waarde doen. Werkgevers hebben twee maanden de tijd om hierop te antwoorden.

Vacatures en functiebenamingen moeten genderneutraal geformuleerd worden, aanwervingsprocedures moeten op niet-discriminerende wijze verlopen en loonbarema's moeten vastgesteld worden op basis van objectieve en genderneutrale criteria verbonden aan de functie. Sollicitanten moeten voorafgaand aan het sollicitatiegesprek informatie krijgen over het startloon of de loonbarema's, evenals over eventueel van toepassing zijnde CAO bepalingen. Werkgevers mogen toekomstige werknemers niet naar hun vorige loon vragen.

Bedrijven met meer dan 50 werknemers moeten gemakkelijke toegang voorzien tot informatie over de criteria voor het bepalen van de beloning, de beloningsschalen en de beloningsevolutie. Lidstaten kunnen werkgevers met minder dan 50 werknemers vrijstellen van deze verplichting.

Bedrijven met meer dan 100 werknemers moeten informatie over loonverschillen tussen mannen en vrouwen publiceren, inclusief informatie over aanvullende of variabele componenten en bonussen boven op het salaris. Op intern niveau moet daar informatie aan toegevoegd worden over de genderbeloningsverschillen per categorie van werknemers die gelijk of gelijkaardig werk verrichten. ⁴ Bedrijven met minder dan 100 werknemers kunnen deze informatie op vrijwillige basis verstrekken, maar de lidstaten kunnen dit ook wettelijk opleggen.

Indien uit de rapportage blijkt dat de genderloonkloof binnen een bepaalde categorie werknemers meer dan 5% bedraagt en de werkgever dit verschil niet gerechtvaardigd heeft op grond van objectieve, genderneutrale criteria moeten ondernemingen vanaf 100 werknemers in overleg met de vertegenwoordigers van de werknemers een gedetailleerde evaluatie van het beloningsbeleid opmaken. Zijn er geen officiële werknemersvertegenwoordigers, dan moet de werkgever daartoe een of meer werknemers aanwijzen.

Werknemers, instellingen, verenigingen en organen die waken over gelijke behandeling en werknemersvertegenwoordigers kunnen gerechtelijke of administratieve procedures instellen

¹ [COM/2021/93 final](#).

² Op 15 december 2022 bereikten de Europese Raad en het Europees Parlement hierover een politiek akkoord. Het Europees Parlement keurde dit officieel goed op 30 maart 2023 (Resolutie [P9_TA\(2023\)0091](#); dossier [2021/0050 \(COD\)](#)); de Raad op 24 april 2023 ([PE-CONS 81/22](#); [persmededeling](#)).

³ Richtlijn (EU) 2023/970 ter versterking van de toepassing van het beginsel van gelijke beloning van mannen en vrouwen voor gelijke of gelijkwaardige arbeid door middel van beloningstransparantie en handhavingmechanismen, [EUR-Lex-32023L0970](#). [Procedure: 2021/0050\(COD\)](#).

⁴ Bedrijven met 250 werknemers en meer moeten uiterlijk op 7 juni 2027 een eerste rapport indienen en vanaf dan jaarlijks rapporteren. Idem voor bedrijven met 150 tot 249 werknemers, maar zij moeten slechts om de 3 jaar verslag uitbrengen. Bedrijven met 100 tot 149 werknemers moeten hun eerste rapport uiterlijk op 7 juni 2031 indienen en vervolgens elke drie jaar rapporten.

wegens een vermeende inbreuk. Ze kunnen werkgevers om extra uitleg vragen, bemiddeling of een gerechtelijke procedure opstarten namens de persoon die zich benadeeld acht, zelfs na beëindiging van de arbeidsrelatie. Werkgevers moeten binnen een redelijke termijn een gemotiveerd antwoord geven of de situatie binnen een redelijke termijn rechtzetten.

Stapt een werknemer naar de rechter dan ligt de bewijslast dat er geen sprake is van discriminatie bij de werkgever, die indien hij het geding verliest de eisende partij moet vergoeden voor de juridische kosten, de proceskosten en de geleden schade. Werknemers hebben recht op volledige compensatie voor geleden schade, m.i.v. achterstallige lonen, bonussen of betalingen in natura.

De richtlijn voorziet verder in mechanismen zoals toegang tot bewijsmateriaal, verjaringstermijnen, sancties, gelijke beloning bij overheidsopdrachten en concessies, bescherming tegen represailles of minder gunstige behandeling en in de aanstelling van een orgaan dat instaat voor de ondersteuning en het toezicht op de uitvoering van de richtlijn.

Lidstaten hebben 3 jaar tijd om de richtlijn om te zetten in nationale wetgeving. Ten laatste op 7 juni 2031 moeten ze de Commissie informeren over de uitvoering en impact van de richtlijn. Het verslag van de Commissie over de uitvoering van de richtlijn is voorzien voor 2033.

Meer informatie

[Equal pay for equal work between men and women: Pay transparency and enforcement mechanism \(2023\)](#)

Oprichting van een sociaal klimaatfonds

Op 18 december 2022 bereikten het Europees Parlement en de Raad een akkoord over de oprichting van een sociaal klimaatfonds.⁵ De oprichting van het fonds sluit aan bij het [Fit for 55 pakket](#), een reeks maatregelen met voorstellen voor wetgeving en beleidsaanpassingen in het kader van de Europese klimaatdoelstelling om tegen 2030 de netto uitstoot van broeikasgassen in de EU met 55% te verminderen tegenover referentiejaar 1990.⁶

Het sociaal klimaatfonds moet vanaf 2026 de hogere levenskosten als gevolg van de uitbreiding van de koolstofkosten naar gebouwen en het wegvervoer vanaf 2027 ([ETS II](#)) ondervangen voor de meest kwetsbare huishoudens, micro-ondernemingen en vervoersgebruikers.

Dit kan door tijdelijke inkomenssteun, maar moet bovenal gebeuren door investeringen in energie-efficiëntie van woningen en in duurzame mobiliteit: maatregelen en investeringen die in principe 'geen significante schade berokkenen' en die gericht zijn op het verminderen van de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen. Lidstaten kunnen daarvoor een beroep doen op de middelen van fonds.

De middelen van het fonds zullen naar schatting zo'n 86,7 miljard bedragen (65 miljard eigen middelen, aangevuld met 25% vanuit de lidstaten). België zal maximaal op 2,5% van het fonds aanspraak kunnen maken.

Meer informatie

[A feminist European Green Deal. Towards an ecological and gender just transition](#)

[The gender dimension and impact of the Fit for 55 package](#)

⁵ Verordening EU 2023/955 tot oprichting van een sociaal klimaatfonds en tot wijziging van Verordening (EU) 2021/1060. [EUR-Lex-32023R0955](#); procedure fiche [2021/0206\(COD\)](#).

⁶ COM (2021) 550 final, [EUR-lex 52021DC0550](#); [legislative train schedule](#).

Besluiten van de Raad over de rol en ondersteuning van het middenveld

Op 10 maart 2023 aanvaardde de Europese Raad [besluiten](#) ⁷ over de rol en het belang van het maatschappelijk middenveld voor de bevordering van de grondrechten in de Unie. De conclusies sluiten aan bij het [verslag over de toepassing van het EU-Handvest van de grondrechten](#) (2022). ⁸

De Raad benadrukt het belang van het beginsel 'vrijheid van vereniging' voor het waarborgen van een democratische en pluralistische samenleving en voor het goed functioneren van het openbare leven. En hij stelt dat onrechtmatige inperking van de handelingsruimte van het maatschappelijk middenveld een bedreiging voor de rechtsstaat kan inhouden.

De Raad nodigt de lidstaten daarom uit om te waken over het behoud en de promotie van een faciliterende omgeving voor civiele organisaties en mensenrechtenverdedigers, om hen geen onnodige en arbitraire beperkingen op te leggen en om actief in te zetten op hun protectie, m.i.v. hun veiligheid en onafhankelijk optreden in de digitale ruimte.

De lidstaten worden opgeroepen om een billijke verdeling van de middelen te garanderen aan de hand van transparante en niet-discriminerende criteria en om het maatschappelijk middenveld te empoweren door hen te betrekken bij de aanneming van wetgeving en bij het beleid.

De Commissie wordt uitgenodigd om te zorgen voor adequate en toegankelijke financiering en om het maatschappelijk middenveld en mensenrechtenverdedigers op gepaste momenten te betrekken bij het besluitvormingsproces, waaronder een op te starten dialoog met de stakeholders over hoe de Europese Unie nog beter kan bijdragen tot de bescherming, steun en empowerment van civiele organisaties en mensenrechtenverdedigers.

Akkoord van de Raad over de ontwerprichtlijn geweld

Op de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken van 9 juni 2023 bereikten de ministers een akkoord over de door de Commissie voorgestelde [ontwerpverplichtlijn ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en van intrafamiliaal geweld](#). ⁹ Het voorstel bouwt verder op het [Verdrag van Istanboel](#) waarvan de ratificatie door de EU recent goedgekeurd werd door het Parlement (10 mei 2023) ¹⁰ en de Raad (1 juni 2023). ¹¹

De richtlijn heeft als doel een alomvattend EU-beleidskader voor de bestrijding van geweld op vrouwen en van huiselijk geweld in te stellen. Hierdoor zullen bestaande maatregelen versterkt worden en nieuwe maatregelen ingevoerd worden met betrekking tot strafbare feiten en sancties, bescherming van slachtoffers, toegang tot de rechter, slachtofferhulp, preventie van geweld en inzake coördinatie en samenwerking.

Eens de nieuwe wetgeving aanvaard zal zijn, ¹² zullen alle lidstaten verkrachting, vrouwelijke genitale verminking, sexting, cyberstalking, cyberintimidatie en online aanzetten tot haat en geweld

⁷ Conclusies van de Raad over de toepassing van het EU-Handvest van de grondrechten. De rol van het maatschappelijk middenveld bij het beschermen en bevorderen van de grondrechten in de EU, [ST-7388-2023-INIT](#).

⁸ Europese Commissie, Een bloeiende ruimte voor het maatschappelijk middenveld ter eerbiediging van de grondrechten in de EU. Jaarverslag over de toepassing van het EU-Handvest van de grondrechten 2022, COM(2022) 716 final, [EUR-Lex-52022DC0716](#).

⁹ Voorstel voor een richtlijn ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, COM(2022)105 final, [EUR-Lex-52022PC0105](#), [procedure 2022/0066COD](#).

¹⁰ Zie resoluties [P9_TA\(2023\)0196](#) en [P9_TA\(2023\)0197](#); procedure [2016/0062R\(NLE\)](#).

¹¹ Zie [nota van 17 mei 2023](#); besluit (EU) 2023/1076, [EUR-Lex-32023D1076](#) en besluit (EU) 2023/1075, [EUR-Lex-32023D1075](#).

¹² Het Parlement moet zijn goedkeuring nog geven.

strafbaar moeten stellen. Het voorstel beschrijft wat onder deze misdrijven moet worden verstaan en bepaalt welke minimumstraffen hiervoor voorzien moeten worden.

De richtlijn voorziet minimumregels op voor de rechten, bescherming en ondersteuning van slachtoffers over zaken zoals: aangifte van geweld, onderzoek en vervolging van het misdrijf, individuele inschatting van de beschermingsbehoeften en ondersteuningsbehoeften van slachtoffers, doorverwijzing naar hulporganisaties, spoedeisende verboden (locatie, contact), rechtshandhaving en schadeloosstelling van slachtoffers. Het bevat ook bepalingen over verzwarende omstandigheden, jurisdictie en verjaringstermijnen.

Lidstaten zullen in de toepassing van de richtlijn bijzonder rekening moeten houden met een verhoogd risico op geweld ingeval van meervoudige discriminatie, met specifieke risico's op intimidatie, vergelding, secundair en herhaald slachtofferschap en met de noodzaak om de waardigheid en fysieke integriteit van slachtoffers te beschermen.

Ze zullen gespecialiseerde diensten voor slachtofferhulp moeten opzetten die tegemoet komen aan specifieke behoeften en/of omstandigheden van slachtoffers, bijvoorbeeld ingeval van seksueel geweld, genitale verminking, minderjarigheid, handicap, onzekere verblijfsstatus, dakloosheid, m.i.v. toevluchtsoorden en andere passende tussentijdse opvang.

Slachtoffers moeten geweld op een gemakkelijk toegankelijke manier kunnen melden, inclusief de eventuele mogelijkheid om geweld online te rapporteren en om hiertoe online bewijs aan te leveren. Lidstaten moeten tevens een telefonische hulplijn voorzien die gratis en 24/24u bereikbaar is.

Slachtoffers hebben recht op privacy en volledige schadeloosstelling door de dader. Lidstaten moeten verzekeren dat informatie over vroeger seksueel gedrag van slachtoffers enkel toegelaten wordt in strafzaken indien dit relevant én noodzakelijk is en ze moeten maatregelen nemen die verzekeren dat slachtoffers ook schadevergoeding kunnen krijgen in de loop van een strafrechtelijke procedure.

De richtlijn bevat verder bepalingen over preventie van geweld, over opleiding en informatie van personen die beroepsmatig met slachtoffers in contact komen, over coördinatie en samenwerking en over het verzamelen van gegevens en het voeren van onderzoek naar geweld op vrouwen en naar intrafamiliaal geweld.

Op basis van dit akkoord zal de Raad nu de onderhandelingen met het Europees Parlement opstarten.

Meer informatie

[EU-beleid om geweld op vrouwen te bannen](#)

[Combating violence against women and domestic violence](#)

Verder

Akkoord van de Raad werkgelegenheid, Sociaal beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken EPSCO Raad over **betere arbeidsvoorwaarden voor platformwerkers**: [persbericht](#), [algemene oriëntatie](#), procedure: [2021/0414\(COD\)](#).

Akkoord van de Raad werkgelegenheid, Sociaal beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken over **standaards voor instellingen voor gelijkheid**: [persbericht](#), algemene oriëntatie ([Artikel 19 VWEU](#)) en [Artikel 157 \(VWEU\)](#) , procedure: [2022/0400\(COD\)](#).

Besluiten van de Raad werkgelegenheid, Sociaal beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken over **gendermainstreaming in het beleid, programma's en budgetten**: document [9026/23](#) en [9026/23 ADD 1](#).

Twee voorstellen van de Commissie over digitale vaardigheden

Door de technologische ontwikkeling van de samenleving en de economie zal de behoefte aan digitale vaardigheden in de toekomst exponentieel toenemen. Om de autonomie en veerkracht van de Unie op dit domein te verzekeren werd op 14 december 2022 het [beleidsprogramma voor het digitale decennium tot 2030](#)¹³ aangenomen.

Dit programma heeft o.m. als doel om tegen 2030 een mensgerichte en op de grondrechten gevestigde digitale ontwikkeling te bevorderen, gesteund op hoogwaardige digitale vaardigheden, het overbruggen van digitale kloven en de promotie van het genderevenwicht in de sector, zonder iemand achter te laten.

Tegen 2030 moet minstens 80% van de 16-74-jarigen over digitale vaardigheden beschikken en moeten er minstens 20 miljoen ICT specialisten in de Unie werken. Hierbij moet bijzonder aandacht zijn voor een grotere deelname van vrouwen aan ICT opleidingen en in de ICT sector.

In dit verband en aansluitend bij het [Europees jaar van de vaardigheden](#), de [Europese pijler van sociale rechten](#) en bij het [digitaal kompas](#) presenteerde de Europese Commissie in april twee voorstellen voor aanbevelingen van de Raad: één over [succesfactoren voor digitale educatie en vorming](#)¹⁴ en één over de [verbetering van het aanbod van digitale vaardigheden in onderwijs en opleiding](#).¹⁵ Het opzet is om op deze manier de lidstaten en de onderwijs- en opleidingssector te ondersteunen in het aanbieden van inclusieve en toegankelijke digitale vorming van hoge kwaliteit.

Voorstel over succesfactoren voor digitale educatie en vorming

Dit [voorstel](#) bevat meerdere richtsnoeren en maatregelen om de structurele hervormingen en investeringen die nodig zijn voor een succesvolle introductie van hoogwaardige inclusieve digitalisering van onderwijs en opleidingen mogelijk te maken, waaronder:

- overheidsbrede, gecoördineerde en doeltreffende samenwerking tussen verschillende overheidsdiensten;
- nauwe samenwerking tussen beleidsmakers, beroepsbeoefenaars, aanbieders van digitale oplossingen, sociale partners, bedrijven, ouders en lerenden;
- de opbouw van een cultuur voor innovatie en digitalisering van onderaf;
- investeren in digitale infrastructuur, leerinhouden en opleidingen, die o.m. rekening houden met veiligheid, kwaliteit en sociaaleconomische verschillen tussen 'groepen' en regio's;
- digitale opleiding en ondersteuning van leerkrachten, onderwijsactoren en ander personeel;
- voldoende capaciteit om een institutionele strategie voor digitaal onderwijs te ontwikkelen en te implementeren, rekening houdend met de behoeften van leerkrachten en lerenden;
- monitoring en evaluatie van het beleid en van de effecten van dit beleid.

Voorstel om het digitale aanbod in onderwijs en opleidingen te verbeteren

Dit [voorstel](#) sluit specifiek aan bij de doelstelling om het percentage personen die zwak presteren in computer- en informatievaardigheden terug te dringen tot minder dan 15 % van de bevolking.¹⁶

Het bevat richtlijnen voor de ontwikkeling van een kwaliteitsvol, inclusief en overheidsbreed beleid om bestaande vaardigheidskloven aan te pakken en om de digitale vaardigheden op alle niveaus,

¹³ Besluit (EU) 2022/2481 tot vaststelling van het beleidsprogramma voor het digitale decennium tot 2030, PE/50/2022/REV/1, [EUR-Lex - 32022D2481](#).

¹⁴ Voorstel voor een aanbeveling van de Raad over de succesfactoren voor digitaal onderwijs en digitale opleiding, [COM/2023/205 final/2](#); [EUR-lex - 52023DC0205R\(01\)](#).

¹⁵ Voorstel voor een aanbeveling van de Raad over het verbeteren van het digitale aanbod in onderwijs en opleidingen, [COM/2023/206 final](#); [EUR-Lex - 52023DC0206](#).

¹⁶ Resolutie van de Raad over een strategisch kader voor Europese samenwerking op vlak van onderwijs en opleiding met het oog op de Europese Onderwijsruimte en verder (2021-2030), 2021/C 66/01, [EUR-Lex - 32021G0226\(01\)](#).

(van basiskennis tot geavanceerde en gespecialiseerde kennis) op te krikken. Er wordt de lidstaten aanbevolen om:

- nationale doelstellingen en routekaarten aan te nemen, die afgestemd zijn op de strategische prioriteiten van het [Actieplan voor digitaal onderwijs 2021-2027](#) en voorzien van mechanismen voor monitoring en evaluatie, van voldoende financiering en van passende maatregelen om de deelname van prioritaire of moeilijk te bereiken groepen te faciliteren;
- het digitale aanbod voor alle onderwijs- en opleidingsniveaus (m.i.v. de voorschoolse educatie, kleuter- en volwassenenonderwijs) op te voeren, m.i.v. maatregelen ter ondersteuning van ouders, verzorgenden en gezinnen om digitale vaardigheden te ontwikkelen, maatregelen voor een vakoverschrijdende aanpak, voor werkplekleren en voor duale diplomatrajecten op het domein van digitale vaardigheden;
- maatregelen te treffen voor de ontwikkeling van geavanceerde en gespecialiseerde digitale vaardigheden in het beroepsonderwijs, de beroepsopleidingen en in het hoger onderwijs; voor het versterken van digitale kennis en vaardigheden in de lerarenopleiding; voor de aanwerving en opleiding van gespecialiseerde leerkrachten en voor het aanpakken van digitale genderkloven binnen het lerarenkorps;
- de samenwerking tussen onderwijs, opleiding, de particuliere sector en het maatschappelijk middenveld te versterken, m.i.v. publiek-private partnerschappen en aanvullende lokale of regionale coalities voor digitale vaardigheden; én om in te zetten op versterkte samenwerking tussen de lidstaten m.b.t. de ontwikkeling, uitvoering en beoordeling van leerplannen;
- een individueel opleidingsrecht in te voeren zoals aangegeven in de [Aanbeveling van de Raad van 16 juni 2022 over leerrekeningen](#),¹⁷ om de wetgeving over betaald opleidingsverlof aan te scherpen en om werkgevers aan te moedigen om prioriteit te geven aan bij- en omscholing van werknemers tijdens de werktijd;
- digitale genderkloven aan te pakken door prioritair in te zetten op het bannen van gendervooroordelen en genderkloven op het domein van ICT (onderwijs, opleidingen, bijscholing, arbeidsmarkt) en door gerichte acties en campagnes om meisjes en vrouwen aan te trekken en te behouden in alle onderwijs en opleidingen zoals aanbevolen in de toezeggingsverklaring [Women in Digital](#).

De Commissie zal aanvullende EU-maatregelen ondersteunen, waaronder: inspanningen om het aantal en de diversiteit van ICT specialisten te vergroten, om geavanceerde digitale vaardigheden en digitale loopbanen van vrouwen te bevorderen, om culturele en institutionele belemmeringen voor meisjes in de toegang tot ICT-studies en -loopbanen aan te pakken en om genderbewust digitaal onderwijs in het basis en middelbaar onderwijs te bevorderen.

Daarnaast zijn er meerdere bestaande EU-instrumenten, -platforms en -gemeenschappen waarop lidstaten een beroep kunnen doen voor gerichte ondersteuning van projecten die digitale kennis en vaardigheden bevorderen en voor de ondersteuning van de onderlinge samenwerking.

Meer informatie

[Begeleidend document bij de voorstellen over de vaardigheden](#)

[Women in Digital \(brochure\)](#)

[Women in Digital \(scorebord\)](#)

[Women in Digital \(België\)](#)

¹⁷ ST/8944/2022/INIT, [EUR-Lex - 32022H0627\(03\)](#), [PB C 243 van 27.6.2022](#) (p.26).

De welvaartstaat en sociale bescherming in de toekomst

Eind 2021 installeert de Europese Commissie een [experten-werkgroep op hoog niveau](#).¹⁸ Deze krijgt de opdracht om zich te buigen over sociale bescherming en de welvaartstaat in de toekomst, met aandacht voor de financiering en voor veranderingen op de arbeidsmarkt in het licht van megatrends zoals: een verouderende Europese bevolking en slinkende werkreserve, digitale en 'groene' transitie, toenemende niet-standaard vormen van arbeid en uitdagingen in verband met de globalisering en de opkomst van nieuwe risico's.

Begin februari 2023 werd het [rapport over de toekomst van de sociale bescherming en de welvaartstaat in de Europese Unie](#) gelanceerd, als startpunt voor een verder maatschappelijk en politiek debat. In het rapport geven de [experten](#) aan op welke manier de sociale bescherming en de welvaartstaat het best versterkt kunnen worden in de Unie. Ze onderzoeken de gevolgen van demografische, economische, technologische en ecologische (mega)trends voor de welvaartstaat en voor het ontwerp, de reikwijdte en de financiering van systemen voor sociale bescherming. Daarbij wordt rekening gehouden met trends op langere termijn, maar ook met de lessen die getrokken moeten worden uit de impact van de COVID-19 pandemie, de klimaatcrisis en de oorlog van Rusland tegen Oekraïne op welvaart en sociale bescherming in de EU.

De experts zien volgende uitdagingen: een stijgende vraag naar zorg, naar nieuwe vaardigheden, naar aan de groene transitie en digitalisering aangepaste opleidingen en onderwijs, naar een leven-lang leren en naar bijkomende bescherming in het licht van toenemende niet-standaard vormen van werk, naast bijkomende risico's op armoede en energie-armoede en op meervoudige vormen van uitsluiting. Om de welvaartstaat en sociale bescherming aan te passen aan deze trends stellen ze voor om een levensloopsperspectief op welvaart en sociale bescherming te introduceren, met aandacht voor preventieve strategieën voor het behoud van welvaart, voor een emancipatorisch gezinsbeleid, voor jongeren en kinderen, voor arbeid en sociale bescherming tijdens de actieve arbeidsleeftijd, voor pensioenen en voor langdurige zorg.

Onder het luik 'financiering van de welvaartstaat' schetsen ze een beeld van de huidige financiële structuren en financiële toestand in de Unie: de algemene bronnen van inkomsten, de uitgaven voor sociale bescherming, de druk op de overheidsmiddelen en ze presenteren een toolkit met mogelijke aanpassingen, zoals: betalen met geld dat voorradig is ter vervanging van leningen, de rol van sociale en fiscale bijdragen herzien (o.m. om arbeid te ondersteunen), de persoonlijke inkomstbelastingen aanpassen (verbreding van de belastinggrondslag, hogere en progressieve belastingheffingen op inkomen, kapitaal en vermogen), belastingontwijking en belastingfraude bestrijden en de 'gouden regel' voor sociale investeringen en infrastructuur hanteren.¹⁹

Het [rapport](#) sluit af met een twintigtal aanbevelingen om de welvaartstaat en sociale bescherming in de toekomst veilig te stellen en verder te ontwikkelen. In grote lijnen pleiten de experts voor:

- sociale bescherming van het jonge kind door middel van publieke diensten voor kwaliteitsvolle en voor iedereen betaalbare kinderopvang en opvoeding;
- inclusieve sociale bescherming en leven-lang leren;
- faciliteren van langere loopbanen in goede gezondheid door middel van flexibele werktijdafspraken, goed uitgeruste werkplaatsen, consideratie voor de behoeften van ouderen en een geleidelijke transitie tussen werken én pensioen op hogere leeftijd;
- het verzekeren van billijke langdurige zorg van hoge kwaliteit;

¹⁸ De oprichting van de werkgroep is aangekondigd in het [Actieplan van de Europese pijler van sociale rechten](#). Dit actieplan stelt drie doelstellingen voorop die in alle lidstaten tegen 2030 behaald moeten zijn: 78% van de bevolking tussen 20 en 64 jaar moet aan de slag zijn; minstens 60% van alle volwassenen moet jaarlijks deelnemen aan een opleiding en het aantal mensen met een risico op armoede of sociale uitsluiting moet met minstens 15 miljoen eenheden gedaald zijn.

¹⁹ De 'gouden regel' betekent dat het Europees begrotingsbeleid sociale bescherming en sociale investeringen veilig stelt en leningen voor sociale investeringen en voor investeringen in sociale infrastructuur toelaat en dus buiten de begrotingsdiscipline houdt.

- een inclusief en omgevingsvriendelijk woon- en transportbeleid;
- inclusieve sociale diensten die welzijn en empowerment ondersteunen;
- duurzame financiering voor een veerkrachtige welvaartstaat door verhoogde inkomsten uit belastingen én ondersteuning van arbeid vanuit een inkomstenmix aan bronnen buiten de sociale bijdragen;
- bijkomende EU-wetgeving in functie van de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten en een gemeenschappelijk minimumpakket aan sociale rechten.

Dit rapport vormt een vertrekpunt voor verdere uitdieping van het maatschappelijk debat over de welvaartstaat en sociale bescherming en voor de verdere beleidsvorming en sociale ontwikkeling op niveau van de Unie en de lidstaten. Op 13 maart 2023 legde de Commissie het rapport voor aan de EPSCO Raad.²⁰

Meer informatie

[Fact sheet over het zeker stellen van sociale bescherming en de welvaartstaat in de EU](#)

[De Europese pijler van sociale rechten](#)

[EU beleidskader voor sociale inclusie en bescherming](#)

[Porto Sociaal Forum](#)

Verlag van de Commissie over gendergelijkheid (2023)

Dit [verslag](#)²¹ geeft informatie over belangrijke initiatieven die in 2022 genomen werden in uitvoering van de Europese [strategie voor gendergelijkheid \(2020-2025\)](#).²² Deze strategie heeft volgende globale doelstellingen: gendergebonden geweld en genderstereotyperingen bestrijden, een gendergelijke economie en gelijke deelname van vrouwen aan de economische en politieke besluitvorming bevorderen, gendermainstreaming in de EU-beleidsdomeinen en EU-begroting verzekeren en wereldwijd bijdragen tot gendergelijkheid en empowerment van vrouwen.

In het verslag vind je informatie over programma's en wetgeving op niveau van de Europese Unie, over gevoerde onderzoeken en over initiatieven die de lidstaten genomen hebben om de strategie te ondersteunen, over obstakels voor gendergelijkheid en over goede praktijken. Het verslag bevat ook [statistische gegevens](#). Deze zijn ook terug te vinden op het [monitoringportaal van de gendergelijkheidsstrategie](#).

Belangrijke Europese wetgevingsinitiatieven ter ondersteuning van de gendergelijkheidsstrategie die in 2022 opgestart of aangenomen werden, zijn:

- [Voorstel voor een richtlijn om geweld op vrouwen en intrafamiliaal geweld te bestrijden](#); ²³
- [Richtlijn over genderevenwichten in leidinggevende posities in beursgenoteerde bedrijven](#); ²⁴
- het politiek akkoord tussen het Europees Parlement en de Raad over het voorstel van de Commissie over beloningstransparantie; (van kracht sinds begin juni 2023); ²⁵
- [Mededeling van de Commissie over een Europese zorgstrategie](#); ²⁶
- [Aanbeveling van de Raad over langdurige zorg](#); ²⁷

²⁰ EPSCO Council meeting on 13 March 2023, [document 6816/23](#).

²¹ European Commission, [2023 Report on gender equality in the EU](#).

²² Mededeling van de Commissie, COM 2020/152 final, [EUR-Lex - 52020DC0152](#).

²³ COM/2022/105 final, [EUR-Lex - 52022PC0105](#).

²⁴ Richtlijn (EU) 2022/2381, [EUR-Lex - 32022L2381](#).

²⁵ Richtlijn (EU) 2023/970, [EUR-Lex - 32023L0970](#).

²⁶ COM/2022/440 final, [EUR-Lex - 52022DC0440](#).

²⁷ 2022/C 476/01, [EUR-Lex - 32022H1215\(01\)](#), volgend op het Commissievoorstel [COM/2022/441 final](#).

- [Aanbeveling van de Raad over educatie en opvang van jonge kinderen](#) (Barcelona doelstellingen 2030);²⁸
- [Voorstel van de Commissie om de instellingen voor gelijkheid tussen vrouwen en mannen in arbeid en beroep te versterken](#).²⁹

Verder

- Vrijwillige evaluatie van de **voortgang in uitvoering van Agenda 2030** voor duurzame ontwikkeling, [verslag](#), procedure: [COM\(2023\)0700](#).
- Verslag van de Commissie over de **uitvoering van de aanbeveling van de Raad inzake de toegang tot sociale bescherming voor werknemers en zelfstandigen**, [verslag](#), procedure: [COM/2023/43 final](#).

Resolutie van het Parlement over gender en digitalisering

In de context van de [67ste zitting van de Commissie Status van de Vrouw](#) nam het Parlement een [resolutie](#)³⁰ aan met aanbevelingen voor de Raad over prioriteiten en te verdedigen standpunten namens de Europese Unie met oog op een gendergelijke digitale ontwikkeling en transitie.

De parlementairen verzoeken de Raad om expliciet te bevestigen dat de Europese Unie er zich onverminderd toe verbindt om de besluiten van het [Actieprogramma van Peking](#) en de daarop volgende evaluatieconferenties uit te voeren, evenals de engagementen van andere VN-toppen en conferenties m.b.t. gendergelijkheid, waaronder het [Actieprogramma van de internationale conferentie over bevolking en ontwikkeling](#).

Het Parlement vraagt de Raad om resoluut de actuele achteruitgang op vlak van gendergelijkheid en de rechten van vrouwen aan de kaak te stellen en om het belang van empowerment van alle vrouwen en meisjes, waaronder digitaal empowerment, te benadrukken.

Binnen de context van de digitale ontwikkelingen en transitie wijzen de ze op twee aspecten: het belang van gelijke participatie en toegang tot de digitale kennis, ontwikkeling en arbeid én het bestrijden van alle vormen van geweld en van discriminatie.

Wat betreft **geweld** pleiten de parlementairen voor:

- het versnellen van de voortgang op vlak van gendergelijkheid d.m.v. wetgeving, beleidsmaatregelen, begrotingen en meer investeringen in genderstatistieken en in instellingen die gendergelijkheid bevorderen;
- juridische en maatschappelijke oplossingen voor alle gevallen van online en door technologie gefaciliteerde vormen van gendergerelateerd geweld;
- een strengere reglementering van onlineplatforms, met bijzondere aandacht voor de bescherming van de rechten van vrouwen en voor het bannen van gendergerelateerd cybergeweld;
- doeltreffende maatregelen om alle vormen van gendergerelateerd geweld en discriminatie, zowel online als offline, te voorkomen, aan te pakken en strafbaar te stellen, m.i.v. verkrachting en seksueel geweld als oorlogswapen, online vormen van mensenhandel, seksuele online uitbuiting en misbruik van vrouwen en kinderen en andere vormen van cybergeweld;

²⁸ 2030 2022/C 484/01, [EUR-Lex-32022H1220\(01\)](#), volgend op Commissievoorstel [COM/2022/442 final](#).

²⁹ COM/2022/688 final, [EUR-Lex-52022PC0688](#). De nieuwe wetgeving beoogt de onafhankelijkheid van deze instellingen, hun middelen en machtigingen te versterken zodat ze hun rol beter kunnen vervullen.

³⁰ Resolutie van 15 februari 2023 over de prioriteiten van de EU voor de 67e zitting van de VN-Commissie inzake de positie van de vrouw, [P9_TA\(2023\)0048](#), procedure:[2022/2839\(RSP\)](#).

- gerichte maatregelen die rekening houden met intersectionele vormen van discriminatie en specifieke factoren die bepaalde vrouwen meer kwetsbaar maken voor online geweld, zoals vrouwelijke mensenrechtenactivisten, politici en journalisten;
- meer op jongeren gerichte bewustmakingscampagnes, opleidings- en onderwijsprogramma's over digitale kennis en vaardigheden, met als doel cybergeweld te bestrijden;
- meer steun voor internationale inspanningen om een eind te maken aan de straffeloosheid voor wie zich schuldig maakt aan gendergerelateerd cybergeweld.

Inzake **gelijke toegang** tot digitale ontwikkelingen vraagt het Parlement:

- maatregelen om de gelijke toegang tot onderwijs, opleidingen en nieuwe loopbaanmogelijkheden op vlak van STEM en ICT te verzekeren, onder meer, door alle vormen van gendergerelateerde discriminatie in de toegang tot onderwijs en opleidingen te bannen en door gendermainstreaming op alle niveaus van het digitaal onderwijs te verzekeren;
- ondersteuning voor infrastructuur en algemene toegang tot veilige digitale connectiviteit, ook in landelijke en veraf gelegen gebieden;
- maatregelen voor het bestrijden van gendernormen en -stereotypen die vrouwen en meisjes weghouden van technologie en STEM en voor het promoten van meer vrouwelijke rolmodellen in ICT en STEM onderwijs, opleidingen en sectoren;
- steun voor vrouwelijke digitale vernieuwers en ondernemers in alle industriële ecosystemen en voor het verhogen van het aantal vrouwen in leidinggevende posities in de digitale sector;
- om in 2024 het [Mondiaal digitaal pact](#), dat gemeenschappelijke principes omvat voor een open, vrije en veilige digitale toekomst voor iedereen, gendergevoelig is en rekening houdt met de specifieke noden van vrouwen en meisjes in relatie tot de digitale transformatie, goed te keuren.

Verder

Resolutie van het Europees Parlement van 11 mei 2023 over een **routekaart voor een sociaal Europa** – twee jaar na de Sociale Top van Porto, [P9_TA\(2023\)0203](#), procedure: [2023/2586\(RSP\)](#).

Resolutie van het Europees Parlement van 1 juni 2023 over **seksuele intimidatie in de EU en de evaluatie van Me Too**, [P9_TA\(2023\)0217](#), procedure: [2022/2138\(INI\)](#).

Resolutie van het Europees Parlement van 1 juni 2023 over een EU-strategie voor duurzaam en circulair textiel, [P9_TA\(2023\)0215](#), procedure: [2022/2171\(INI\)](#)

Interessante publicaties

Women in politics in the EU: State of play

Vrouwen zijn nog steeds ondervertegenwoordigd in de politiek en het openbare leven, van het Europese tot het lokale niveau. De nota geeft een stand van zaken over genderkloven op niveau van de Unie en de lidstaten, met aandacht voor diversiteit onder vrouwen, voor de opinie van de kiezers en voor de participatie van vrouwen als kiezer. Verder wordt ingegaan op thema's zoals: waarom het belangrijk is dat vrouwen deel hebben aan het politieke beleid, obstakels die het genderevenwicht hinderen, strategieën om de genderkloven in de politiek te dichten (met speciaal aandacht voor de impact van genderquota en de rol van de media) en EU-initiatieven om gendergelijkheid in de besluitvorming te bevorderen. ([Briefing PE 689.345](#), March 2023)

The impact of the use of social media on women and girls

Deze studie schetst en beoordeelt de impact van de sociale media op vrouwen en meisjes, op gendergelijkheid en democratie en participatie van burgers meer in het algemeen, met aandacht voor genderverschillen naar gebruik van de sociale media en naar individuele en maatschappelijke impact voor vrouwen en meisjes. Er wordt ingegaan op kwesties zoals cybergeweld, culturele stereotypingen, antifeminisme, mannelijke suprematie (groepen), online porno, op mogelijke

preventieve en beschermende maatregelen en op de huidige EU en internationale beleidscontext. Het rapport sluit af met aanbevelingen over wetgeving, reglementering voor platformen en over het bestrijden van online vrouwenhaat. ([Study PE 743.341](#), March 2023)

Achieving the UN Agenda 2030

Dit verslag – Achieving the UN Agenda 2030: Overall actions for the successful implementation of the Sustainable Development Goals before and after the 2030 deadline – schetst de vooruitgang in uitvoering van Agenda 2030 en de SDG's, met aandacht voor de belangrijkste uitdagingen én voor de impact van crisissen zoals de Covid-19 pandemie, de klimaatcrisis en meerdere oorlogen op de implementatie. Er wordt ingegaan op de samenhang tussen de doelstellingen, de onderfinanciering van de Agenda, kritische succesfactoren en mogelijke acties om de doelen voorsnog te halen. Er zijn richtlijnen voor de creatie van synergiën tussen de verschillende agenda's voor duurzaamheid, m.n.: Agenda 2030, de Green deal en de nationale plannen voor herstel en veerkracht én gerichte aanbevelingen voor o.m. het Europees Parlement, de Europese Commissie, de lidstaten en het Europees buitenlands beleid. In bijlage is een overzicht opgenomen van de EU-prioriteiten inzake duurzame ontwikkeling en van EU-instrumenten, -initiatieven en -maatregelen om Agenda 2030 uit te voeren. ([In-depth analysis PE 702.576](#), December 2022)

Gender aspects of energy poverty

In deze nota's (at a glance en briefing) wordt kort ingegaan op de gendergebonden impact van de energiecrisis. Er wordt geschetst welke factoren energiearmoede in de hand werken en welke maatregelen in de lidstaten en de EU genomen werden op het domein van energie, onder meer, om de meest kwetsbaren bij te staan. De briefing verwijst naar het onderzoek over de genderdimensie van het Fit for 55 pakket en haalt enkele aanbevelingen aan voor de Europese instellingen, de Commissie en de lidstaten zoals: het opstellen van een genderactieplan, inschatten van de genderimpact van nationale energie- en klimaatplannen, verzamelen van naar sekse opgesplitste intersectionele data en het delen van kennis van goede voorbeelden inzake gendermainstreaming. ([At a glance PE 739.349](#), February 2023, [briefing PE 744.256](#), March 2023)

Effective structures for gender equality and gender mainstreaming

Dit verslag presenteert de resultaten van de dataverzameling en analyse van de toestand en status van institutionele mechanismen voor gendergelijkheid en gendermainstreaming in de Europese Unie. Voor de gegevensverzameling en analyse werd uitgegaan van de indicatoren die de Raad van Europa goedkeurde in verband met strategische doelstelling 'H: institutionele mechanismen voor de bevordering van gendergelijkheid en gendermainstreaming' van het Peking Actieplatform. Indien de gegevens vergelijkbaar zijn, worden de veranderingen geanalyseerd die zich sinds de gegevensverzameling van European Institute for Gender Equality (EIGE) in 2012. Het rapport wordt afgesloten met conclusies en beleidsaanbevelingen. (EIGE, [The Pathway to progress: strengthening effective structures for gender equality and gender mainstreaming in the EU](#), 2023)

Improving the legal responses to counter femicide

Dit rapport bevat een uitgebreide analyse van juridische reacties om femicide tegen te gaan. Het verschaft informatie over lacunes in wetgeving, preventie van femicide, uitdagingen en goede praktijken voor het onderzoeken van deze misdaad, passende straffen voor de daders, rechten en compensatie voor de slachtoffers. In het rapport zijn ook aanbevelingen voor de Europese instellingen en de lidstaten opgenomen. (EIGE, [Improving legal responses to counter femicide in the European Union: Perspectives from victims and professionals](#), 2023)

Climate change as a threat to health and well-being in Europe

Dit rapport gaat dieper in op risico's voor de gezondheid in samenhang met de klimaatcrisis: oversterfte als gevolg van hogere temperaturen, veelvuldiger en langduriger hittegolven en de verspreiding van klimaatgevoelige infectieziekten zoals malaria of dengue. Het rapport behandelt de mogelijke gevolgen vanuit een intersectioneel perspectief van kwetsbaarheid (leeftijd, armoede, verstedelijking, gezondheid, zwangerschap) en sluit af met enkele aanbevelingen om de veerkracht van de gezondheidssystemen en van de bevolking in de EU te versterken (European Environment Agency, [Climate change as a threat to health and well-being in Europe. Focus on heat and infectious diseases](#), 2022)

Economic and social inequalities in Europe in the aftermath of the COVID-19 pandemic

Aan de hand van indicatoren uit het Multidimensional Inequality Monitoring Framework ([MIMF](#)) van de Europese Unie beschrijft dit rapport de evoluties in ongelijkheid op vlak van inkomen, gezondheid, arbeid, en arbeidsomstandigheden, onderwijs en opleiding tussen 2010 en 2020. Het rapport gaat ook specifiek in op de belangrijkste aanleidingen voor veranderingen tijdens de COVID-19 pandemie en op de effecten van het gevoerde overheidsbeleid op verschillende domeinen, met aandacht voor genderongelijkheid. (Eurofound, [Economic and social inequalities in Europe in the aftermath of the COVID-19 pandemic](#), 2023)